הִלְכוֹת יוֹם טוֹב סִימָן תקיב תקיג

ה בְּרֵיְיתָא שָׁם (ע״ב). ו הָרֹא״ש שָׁם (שם סי׳ טו).

ג [ה]אָסוּר לְבַשֵּׁל וְלָאֲפוֹת (טז) לְצֹרֶךְ כְּלָבִים, אֲבָל [ו]מֻתָּר (יז) לְטַלְטֵל מְזוֹנוֹת וְלִתֵּן לִפְנֵיהֶם. הַגָּהּ: (יח) אֲבָל אָסוּר לְהוֹצִיא בִּשְׁבִילָן (יט) מַרְשׁוּת לִרְשׁוּת (הגהות מיימוני והמגיד פרק א׳ (הי״ג)). וְכֵן אָסוּר לְגַבֵּל הַמֻּרְסָן לְעוֹפוֹת (מרדכי (שם)) (כ) כִּי אִם עַל יְדֵי שִׁנּוּי (כל בו (סי׳ נח)). וּמֻתָּר לְהַרְבּוֹת (כא) בִּשְׁבִיל הַכְּלָבִים בְּאוֹתָהּ קְדֵרָה שֶׁמְּבַשֵּׁל בָּהּ לְעַצְמוֹ, (כב) אֲפִלּוּ אִם (ה) יֵשׁ לוֹ דָּבָר אַחֵר שֶׁיּוּכַל לִתֵּן לַכְּלָבִים אִם הָיָה רוֹצֶה (בית יוסף (ד״ה ואהא) בשם הר״ן (י: ד״ה אמר ר״ח וד״ה תניא) והירושלמי (תלה פ״א ה״ה)):

תקיג דִּין בֵּיצָה שֶׁנּוֹלְדָה בְּיוֹם טוֹב. וּבוֹ ח׳ סְעִיפִים:

א בְּרֵיְיתָא בֵּיצָה ג׳ (ע״ב). ב עַיֵּן בְּבֵית יוֹסֵף (ד״ה ומ״ש רבינו). ג שָׁם בִּבְרֵיְיתָא וּגְמָרָא. ד לְשׁוֹן כָּל בּוֹ (סי׳ נח).

א (א) [א]בֵּיצָה שֶׁנּוֹלְדָה בְּיוֹם טוֹב (ב) אָסוּר [ב]לִגַּע בָּהּ (הַגָּהּ: (ג) דְּהַיְנוּ (א) לְטַלְטְלָהּ) (מרדכי ריש ביצה (סי׳ תרמה) ופרק (כל הכלים) [כל כתבי] (שבת סי׳ ח)), וְכָל שֶׁכֵּן שֶׁלֹּא לְאָכְלָהּ, וְאִם נִתְעָרְבָה אֲפִלּוּ בְּאֶלֶף (ד) כֻּלָּן (ג) אֲסוּרוֹת: **ב** [ג]סָפֵק אִם נוֹלְדָה בְּיוֹם טוֹב אוֹ בְּחֹל, (ג) (ה) אֲסוּרָה: **ג** [ד]בֵּיצָה שֶׁנּוֹלְדָה בְּיוֹם טוֹב שֶׁנִּתְבַּשְּׁלָה (ו) בְּשׁוֹגֵג

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

הַגָּאוֹן ז״ל וְדַעְתּוֹ שֶׁאֵין לְהַתִּיר לְמִי שֶׁמַּחְמִיר לְהָטִיל רֵיחַ לְתוֹךְ הַמַּיִם בְּיוֹם טוֹב, עַיֵּן שָׁם:

בְּאֵר הֵיטֵב

ג (ה) יֵשׁ לוֹ. טָעוּת סוֹפֵר הוּא וְצָרִיךְ לוֹמַר וַאֲפִלּוּ אִם אֵין לוֹ וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב סָעִיף א׳ דְּבִקְדֵרָה אַחַת שָׁרִי לְהַרְבּוֹת בְּכָל עִנְיָן. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ו), וְעַיֵּן טַ״ז (סק״ט):

א (א) לְטַלְטְלָהּ. דְּאֵין אִסּוּר בְּדָבָר הַמֻּקְצֶה בִּנְגִיעָה לְחוּד בְּלֹא טִלְטוּל כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סִימָן ש״ח סָעִיף ג׳ בַּהַגָּ״הּ. וְעַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ב) וְטַ״ז (סק״א): (ג) אֲסוּרוֹת. דְּהָוֵי דָּבָר שֶׁיֵּשׁ לוֹ מַתִּירִין לְאַחַר יוֹם טוֹב: **ב** (ג) אֲסוּרָה. וְאִם נִתְעָרְבָה יֵשׁ לְהַחְמִיר כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן ק״ב (ס״א), וְעַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ד):

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

אַחַת (ל) אֶלָּא בִּכְגוֹן זֶה שֶׁהוּא שְׁעַת הַדְּחָק: **ג** (טז) לְצֹרֶךְ כְּלָבִים. אֲפִלּוּ כְּלָבִים דִּמְזוֹנוֹתֵיהֶם עָלָיו וּמִכָּל שֶׁכֵּן כְּלָבִים שֶׁל הֶפְקֵר. וְלָאו דַּוְקָא כְּלָבִים אֶלָּא הוּא הַדִּין שְׁאָר בְּהֵמָה חַיָּה וָעוֹף אָסוּר לַעֲשׂוֹת שׁוּם מְלָאכָה עֲבוּרָם דִּקְרָא דְּלָכֶם מְמַעַט עוֹבֵד גִּלּוּלִים וּבְהֵמָה: (יז) לְטַלְטֵל מְזוֹנוֹת וְכוּ׳. עַיֵּן לְעֵיל בְּהִלְכוֹת שַׁבָּת סִימָן שכ״ד שֶׁנִּתְבָּאֲרוּ שָׁם כָּל הַדִּינִים (לא) הַשַּׁיָּכִים לְעִנְיָן הֲכָנַת מַאֲכָל לִבְהֵמָה וְהוּא הַדִּין כָּאן: (יח) אֲבָל אָסוּר לְהוֹצִיא וְכוּ׳. דְּלֹא הֻתַּר הוֹצָאָה בְּיוֹם טוֹב כִּי אִם לְצֹרֶךְ הָאָדָם (לג) אֲבָל לֹא לְצֹרֶךְ בְּהֵמָה: (יט) מַרְשׁוּת לִרְשׁוּת. הַיְנוּ אֲפִלּוּ לְהוֹצִיא מַרְשׁוּת הַיָּחִיד (לג) לְכַרְמְלִית. וְעַל יְדֵי עַכּוּ״ם נִרְאֶה (לד) דְּשָׁרִי: (כ) כִּי אִם עַל יְדֵי שִׁנּוּי. שֶׁבִּכְהַאי גַּוְנָא (לה) אַף בְּשַׁבָּת מֻתָּר כִּמְבֹאָר לְעֵיל בְּסִימָן שכ״ד. וְאֹפֶן הַשִּׁנּוּי מְבֹאָר שָׁם בְּסָעִיף ג׳ עַיֵּן שָׁם: (כא) בִּשְׁבִיל הַכְּלָבִים. וְהוּא הַדִּין שְׁאָר בְּהֵמָה וְחַיָּה (לו) אֲפִלּוּ לֹא הָיוּ מְזוֹנוֹתֵיהֶן עָלָיו: (כב) אֲפִלּוּ אִם יֵשׁ לוֹ דָּבָר אַחֵר וְכוּ׳. טָעוּת סוֹפֵר, וְצָרִיךְ לוֹמַר (לז) אֲפִלּוּ אֵין לוֹ דָּבָר אַחֵר וְכוּ׳. וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הַגְּרָ״א שֶׁמְּפָרֵשׁ דִּבְרֵי הָרַמָּ״א דִּרְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּאִם הָיָה לוֹ דָּבָר אַחֵר בַּמֶּה לְפִיסָן, אֲפִלּוּ קְדֵרָה אַחֶרֶת שָׁרִי לְהַרְבּוֹת בִּשְׁבִילָן אִם הַמַּאֲכָל הַזֶּה רָאוּי לְעַצְמוֹ דְּאָז חָשְׁבִינַן כְּאִלּוּ מְבַשֵּׁל לְצֹרֶךְ עַצְמוֹ, וְכֵן מְפָרֵשׁ הַמָּגֵן אַבְרָהָם בְּסָעִיף קָטָן ג׳ אֶת דַּעַת הָרַמָּ״א וְכֵן מְבֹאָר בְּדַרְכֵי מֹשֶׁה (אות א, ג). אָמְנָם בַּמָּגֵן אַבְרָהָם סָעִיף קָטָן ג׳ מוּכָח דִּלְדִינָא דַּעְתּוֹ כְּדַעַת הַמַּהַרְשַׁ״ל (פ״ב סי׳ כג) [א]דְּבִקְדֵרָה אַחֶרֶת בִּשְׁבִילָן אָסוּר בְּכָל עִנְיָן דְּבָזֶה מוּכָח דְּהַבִּשּׁוּל שֶׁלֹּא לְצָרְכּוֹ הוּא וְהֶעְתִּיקוּ כַּמָּה אַחֲרוֹנִים אֶת דְּבָרָיו, וְעַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק יב):

א (א) בֵּיצָה שֶׁנּוֹלְדָה בְּיוֹם טוֹב וְכוּ׳. אֲפִלּוּ (א) מִתַּרְנְגֹלֶת הָעוֹמֶדֶת לַאֲכִילָה דְּלֵיכָא בָּהּ מֻקְצֶה דְּאִי בָּעֵי שָׁחִיט לָהּ מִכָּל מָקוֹם הַבֵּיצָה אֲסוּרָה בַּאֲכִילָה, דִּבְיוֹם טוֹב שֶׁחָל לִהְיוֹת בְּאֶחָד בְּשַׁבָּת אֲסוּרָה מִדְּאוֹרַיְתָא, דְּכָל בֵּיצָה דְּמִתְיַלְדָא הָאִידְנָא מֵאֶתְמוֹל גָּמְרָה לָהּ בְּמֵעֶיהָ וְאֵין שַׁבָּת מֵכִין לְיוֹם טוֹב, וְגָזְרִינַן יוֹם טוֹב דְּעָלְמָא מִשּׁוּם יוֹם טוֹב אַחַר הַשַּׁבָּת, (ג) וְכֵיוָן דַּאֲסוּרָה בַּאֲכִילָה מִמֵּילָא אֲסוּרָה בְּטִלְטוּל. וְעַיֵּן בְּרֵישׁ סִימָן תקט״ו (סק״ו) מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ שָׁם בָּזֶה: (ב) אָסוּר לִגַּע בָּהּ. אַף עַל גַּב דְּאֵין אִסּוּר בִּנְגִיעַת דָּבָר הַמֻּקְצֶה וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן ש״ח (ס״ג), בֵּיצָה שָׁאנֵי (ג) כֵּיוָן שֶׁהוּא דָּבָר הַמִּתְגַּלְגֵּל חָיְשִׁינַן שֶׁמָּא יְנַעְנְעֶנָּה עַל יְדֵי הַנְּגִיעָה: (ג) דְּהַיְנוּ לְטַלְטְלָהּ. מַשְׁמַע מִלָּשׁוֹן זֶה (ד) שֶׁהוּא חוֹלֵק עַל הַמְחַבֵּר וּסְבִירָא לֵיהּ דְּגַם בְּבֵיצָה דַּוְקָא טִלְטוּל אָסוּר אֲבָל נְגִיעָה בְּעָלְמָא שָׁרִי, (ה) אֲבָל מִכַּמָּה אַחֲרוֹנִים מַשְׁמַע דִּסְבִירָא לְהוּ דַּאֲפִלּוּ בִּנְגִיעָה אָסוּר דְּמִפְּנֵי שֶׁהִיא מִתְגַּלְגֶּלֶת מָצוּי לְהִתְנַעְנֵעַ עַל יְדֵי הַנְּגִיעָה: (ד) כֻּלָּן אֲסוּרוֹת. בַּאֲכִילָה (ו) וּבְטִלְטוּל, שֶׁהֲרֵי לְמָחָר הִיא מֻתֶּרֶת בְּלֹא בִּטּוּל וְכָל דָּבָר שֶׁיֵּשׁ לוֹ מַתִּירִין אֲפִלּוּ בְּאֶלֶף לֹא בָּטֵל. וּמִזֶּה הַטַּעַם אָסַר גַּם בְּסָעִיף ב׳ בְּסָפֵק אַף דִּבְעָלְמָא סְפֵקָא דְּרַבָּנָן לְקֻלָּא: **ב** (ה) אֲסוּרָה. וְאִם נִתְעָרְבָה בַּאֲחֵרוֹת יֵשׁ דֵּעוֹת בֵּין הַפּוֹסְקִים אִם גַּם בָּזֶה אָמְרִינַן דְּאֵינָהּ בְּטֵלָה מִשּׁוּם דְּהָוֵי דָּבָר שֶׁיֵּשׁ לוֹ מַתִּירִין, וּמְצַדֵּד הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ד) בָּזֶה לְהַחְמִיר, (ז) וְיֵשׁ מֵאַחֲרוֹנִים שֶׁחוֹלְקִין עָלָיו וְסוֹבְרִין (ח) דְּכֵיוָן דְּהוּא מִלְּתָא דְּרַבָּנָן כַּדָּאִים הַמְקִלִּין לִסְמֹךְ עֲלֵיהוּ לְהָקֵל (ט) וַאֲפִלּוּ נִתְעָרֵב זֶה הַסָּפֵק חַד בִּתְרֵי בָּטֵל. [ב]וּבִמְקוֹם הָפְסֵד יֵשׁ לִסְמֹךְ עֲלֵיהוּ: **ג** (ו) בְּשׁוֹגֵג. דְּאִם

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(ל) וְאַף דְּכַמָּה אַחֲרוֹנִים דָּחוּ רְאָיַת הַטַּ״ז, מִכָּל מָקוֹם אֵין לִדְחוֹת דִּינוֹ מֵהֲלָכָה שֶׁכֵּן נִמְצָא בְּכַמָּה רִאשׁוֹנִים, עַיֵּן בֶּאֱלִיָּה רַבָּה (סק״ח) שֶׁהֵבִיא כִּדְבָרָיו בְּשֵׁם הַכָּלְבּוֹ (סי׳ נח) וְכֵן מְבֹאָר בְּחִדּוּשֵׁי הָרְאָ״ה (כא. ד״ה בעו מניה) [וּמַה שֶּׁאָמַר שָׁם בַּגְּמָרָא (כא:) וּפְלִיגָא דְּר׳ יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי וְכוּ׳ מְיַשְּׁבוֹ עַיֵּן שָׁם], וְכֵן בַּשִּׁיטָה מְקֻבֶּצֶת (שם ע״א ד״ה כל חדא) בְּשֵׁם הָרִיטְבָּ״א (שם ד״ה כל חדא): **ג** (לא) אַחֲרוֹנִים: (לג) דְּבִשְׁבִיל בְּהֵמָה לֹא הֻתַּר עַל יְדֵי מִתּוֹךְ שֶׁהֻתָּרָה וְכוּ׳ דְּזֶה דַּוְקָא אִם הוּא צֹרֶךְ קְצָת לְאָדָם. וּלְדַעַת הַתּוֹסָפוֹת (יב. ד״ה ה״ג) וְסִיעָתָם יֵשׁ בָּזֶה אִסּוּר דְּאוֹרַיְיתָא אִם הוּא דֶּרֶךְ רְשׁוּת הָרַבִּים, וַאֲפִלּוּ לְדַעַת הָרַמְבַּ״ם (פ״א ה״ד) דְּסוֹבֵר דְּמִטַּעַם מִתּוֹךְ הֻתַּר שֶׁלֹּא לְצֹרֶךְ בְּהוֹצָאָה לְגַמְרֵי עַל כָּל פָּנִים אִסּוּר דְּרַבָּנָן יֵשׁ לְמַסְקָנַת הַבַּיִת יוֹסֵף בְּסִימָן תקי״ח (ד״ה ומ״ש רבינו בשם ר״ש). וְאֶפְשָׁר דְּבָזֶה שֶׁעוֹשֶׂה לְצֹרֶךְ בְּהֵמָה גָּרַע טְפֵי מִשֶּׁלֹּא לְצֹרֶךְ כְּלָל וְיֵשׁ בָּזֶה אִסּוּר תּוֹרָה, וְעַיֵּן בַּבֵּאוּר הֲלָכָה (ד״ה אין מבשלין): (לג) עַיֵּן בִּפְרִי מְגָדִים (מש״ז סק״ח) דְּמַשְׁמַע דְּסוֹבֵר דִּלְכַרְמְלִית שָׁרִי וְכֵן הוּא לִכְאוֹרָה מַשְׁמָעוּת דִּבְרֵי הַמָּרְדְּכֵי (פ״ב סי׳ תרע״ח) וְהַגָּהַת מַיְמוֹנִי הַמּוּבָא בְּבֵית יוֹסֵף (ד״ה ומ״ש וכו׳ בישול ואפיה) שֶׁהִזְכִּירוּ רְשׁוּת הָרַבִּים. אָכֵן מִדִּבְרֵי הַתּוֹסָפוֹת בְּמַסְקָנָתָם בִּכְתֻבּוֹת דַּף ז׳ (ע״א ד״ה מתוך) מְבֹאָר דְּאָסוּר [וְכֵן הוּא בְּהַגָּהַת אֶשְׁרֵ״י שָׁם (פ״ק סי׳ י)] וּמְבִיאוֹ הַבֵּית יוֹסֵף לְקַמָּן בְּסִימָן תקי״ח (ד״ה כתב המרדכי) וְכֵן מוּכָח שָׁם בְּסָעִיף ב׳ בַּהַגָּ״הּ עַיֵּן שָׁם בְּבֵאוּר הַגְּרָ״א וְכֵן כָּתַב הַגְּרַ״ז (ס״ז) וִישׁוּעוֹת יַעֲקֹב (סק״ד) לֶאֱסֹר אַף בְּכַרְמְלִית: (לד) אֲפִלּוּ דֶּרֶךְ רְשׁוּת הָרַבִּים, עַיֵּן לְקַמָּן בְּסִימָן תקי״ח בְּסָעִיף ב׳ בַּהַגָּ״הּ וּבְמִשְׁנָה בְּרוּרָה שָׁם (ס״ק יג) וְהוּא הַדִּין כָּאן דְּהָוֵי גַּם כֵּן מְקוֹם צֹרֶךְ: (לה) הַגְּרָ״א. וּמַשְׁמַע דְּצָרִיךְ גַּם בְּיוֹם טוֹב הַשִּׁנּוּי הַמְּבֹאָר שָׁם: (לו) כֵּן מוּכָח מִבֵּאוּר הַגְּרָ״א עַיֵּן שָׁם: (לז) עוֹלַת שַׁבָּת (סק״ה) וּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״ו) וְהַגְּרָ״א וּבִגְדֵי יָשַׁע וּנְהַר שָׁלוֹם (סק״ז), וְאַף הָאֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק יב) שֶׁהִסְכִּים לְגִרְסַת הַטַּ״ז מִכָּל מָקוֹם לְדִינָא הִסְכִּים דַּאֲפִלּוּ אֵין לוֹ:

א (א) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (ג) מָגֵן אַבְרָהָם לְקַמָּן בְּסִימָן תקט״ו (סק״ב) וּכְשִׁיטַת הָרִי״ף (יג:) וְהָרֹא״ש (פ״ג סי׳ ב) וְכֵן כָּתַב הַגְּרָ״א בְּסִימָן תמ״ו (ס״א) עַיֵּן שָׁם: (ג) הָרַב הַמַּגִּיד (שבת פכ״ה הכ״ג): (ד) עוֹלַת שַׁבָּת (סק״א) וְטַ״ז (סק״א) וְאֵלִיָּה רַבָּה (סק״א) [וְכֵן מַשְׁמַע בַּלְּבוּשׁ] וְהַגְּרָ״א, דְּלֹא כַּמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ב) שֶׁהִפֵּךְ כַּוָּנַת הָרַמָּ״א: (ה) הַמָּגֵן אַבְרָהָם (שם) וְטַ״ז (שם) וְכֵן מַשְׁמַע מֵהַגְּרָ״א שֶׁדַּעְתּוֹ לְהַחְמִיר: (ו) אַחֲרוֹנִים: **ב** (ז) מוֹר וּקְצִיעָה וּבִגְדֵי יָשַׁע. וּמִכָּל מָקוֹם אֵין לִסְמֹךְ עֲלֵיהוּ שֶׁלֹּא בִּמְקוֹם הָפְסֵד שֶׁכַּמָּה אַחֲרוֹנִים הֶעְתִּיקוּ דִּבְרֵי מָגֵן אַבְרָהָם לְדִינָא: (ח) וּלְאַפּוּקֵי אִם הָיָה זֶה בְּיוֹם טוֹב שֶׁאַחַר שַׁבָּת דְּהוּא סָפֵק דְּאוֹרַיְיתָא אֵין לְהָקֵל בְּנִתְעָרְבָה [שָׁם בְּמוֹר וּקְצִיעָה]: (ט) שָׁם בְּמוֹר וּקְצִיעָה:

ליקוטי דברי הרב: א] וכן מוכח בשו״ע הרב (ס״ד). **ב]** ובשו״ע הרב (ס״ד) כתב: ואם נתערבה בביצים אחרות כולן אסורות באכילה ובטלטול, ואפילו אם הוא ספק אם נולדה ביו״ט או בחול כולן אסורות כיון שיכול לאכלם למחר בהיתר. במה דברים אמורים ביו״ט ראשון, אבל ביו״ט שני של גליות יש להתיר התערובת שנתערב בו ספק ביצה שנולדה ביו״ט אם הוא צריך לביצים הללו לשמחת יו״ט וכו׳, אבל ביו״ט ראשון יש להחמיר בספק ביצה שנולדה ביו״ט.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

עִם בָּשָׂר וְתַבְשִׁיל, [ה]אִם יֵשׁ שִׁשִּׁים כְּנֶגְדּוֹ (ז) הַכֹּל (ד) מֻתָּר (ח) חוּץ מִן (ה) הַבֵּיצָה. [ו]אֲבָל אִם לִבְּנוּ בּוֹ הַתַּבְשִׁיל וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה, (ט) מִידִי (ו) [ו] דִּלְחָזוּתָא וְטַעְמָא עֲבִיד (י) לֹא בָּטִיל: ד [ז]מֻתָּר (יא) לִכְפּוֹת עָלֶיהָ כְּלִי כְּדֵי שֶׁלֹּא תִּשָּׁבֵר, [ח]וּבִלְבַד שֶׁלֹּא (ז) יִגַּע בָּהּ (יב) הַכְּלִי: ה [ט]אִם נוֹלְדָה בְּיוֹם טוֹב רִאשׁוֹן (יג) מֻתֶּרֶת בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי בִּשְׁנֵי יָמִים טוֹבִים שֶׁל גָּלֻיּוֹת, אֲבָל בִּשְׁנֵי יָמִים טוֹבִים (יד) שֶׁל (ח) רֹאשׁ הַשָּׁנָה וְכֵן בְּשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב (טו) הַסְּמוּכִים זֶה לָזֶה, נוֹלְדָה בָּזֶה (טז) אֲסוּרָה בָּזֶה. הַגָּהּ: וְאִם יוֹם טוֹב (יז) בְּיוֹם רִאשׁוֹן שֵׁנִי וְנוֹלְדָה בְּשַׁבָּת שֶׁלִּפְנֵיהֶם, (יח) מֻתָּר בְּיוֹם שֵׁנִי (יט) שֶׁל גָּלֻיּוֹת (מהרי"ל (מנהגים)): ו [י]בֵּיצָה שֶׁיָּצְאָה רֻבָּהּ מַעֲרָב יוֹם טוֹב וְחָזְרָה וְאַחַר כָּךְ נוֹלְדָה בְּיוֹם טוֹב, (כ) מֻתֶּרֶת. [כ]לְפִיכָךְ אֲפִלּוּ בָּדַק בְּקִנָּה שֶׁל תַּרְנְגֹלֶת עֶרֶב יוֹם טוֹב סָמוּךְ לַחֲשֵׁכָה וְלֹא מָצָא בָּהּ בֵּיצָה, (כא) וּלְמָחָר (ע) הִשְׁכִּים וּמָצָא בָּהּ בֵּיצָה, מֻתֶּרֶת, שֶׁתַּרְנְגֹלֶת (כב) אֵינָהּ יוֹלֶדֶת בַּלַּיְלָה וְאָנוּ תּוֹלִין שֶׁמֵּאֶתְמוֹל יָצָא

ה טור לְדַעַת רַבֵּנוּ תָּם (ספר הישר חידושים סי' תש). ו שַׁעֲרֵי דּוּרָא (סי' עד) וּמָצָא כָּתוּב בְּשֵׁם מוֹרֵנוּ הָרַב ר' אִיסָרְלֵן וְעַיֵּן בְּיוֹרָה דֵעָה סִימָן ק"ב (ס"א). ז בְּרַיְיתָא שָׁם. ח צִיַּנְתִּיו לְעֵיל סִימָן ש"י סָעִיף ו' וְעַיֵּן שָׁם. ט שָׁם בַּגְּמָרָא (ד.ר.) וּכְרַב. י מֵימְרָא דְּרַבִּי יוֹחָנָן שָׁם (ז.). כ מֵימְרָא דְּרַב מָארֵי שָׁם.

בְּאֵר הַיטֵב

ג (ד) מֻתָּר. דְּמִין בְּשֶׁאֵינוֹ מִינוֹ בָּטִיל בְּדָבָר שֶׁיֵּשׁ לוֹ מַתִּירִין אֲפִלּוּ נִתְעָרְבָה וְנִטְרְפָה עִם הַתַּבְשִׁיל: (ה) הַבֵּיצָה. מַשְׁמַע שֶׁהַבֵּיצָה עֲדַיִן שְׁלֵמָה וַאֲפִלּוּ הָכִי דַּוְקָא כְּשֶׁנִּתְבַּשְּׁלָה עִם בָּשָׂר שָׁרִי, אֲבָל עִם בֵּיצִים אֲחֵרִים אֲסוּרִים כָּל הַבֵּיצִים מִשּׁוּם דְּמִין בְּמִינוֹ הוּא. אֲבָל דַּעַת רַמ"א בְּיוֹרָה דֵעָה סִימָן ק"ב (ס"ד) דְּטַעְמוֹ בָּטִיל אֲפִלּוּ בְּדָבָר שֶׁיֵּשׁ לוֹ מַתִּירִין עַיֵּן שָׁם: (ו) דִּלְחָזוּתָא. מַשְׁמַע דְּאִם אֵינוֹ נִכָּר בְּמַרְאֶה אֶלָּא בְּטַעַם בָּטִיל אַף עַל פִּי שֶׁבָּא לְתַקֵּן הַקְּדֵרָה כְּגוֹן מַיִם וּמֶלַח בָּעִסָּה בָּטֵל. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ז). אִם אֵינָהּ קְלוּפָה הַבֵּיצָה וְנִתְבַּשְּׁלָה עִם אֲחֵרוֹת אֲפִלּוּ שִׁשִּׁים אֵין צָרִיךְ דְּמִיָּא דְּבֵיצֵי בְּעָלְמָא הוּא. כָּל בּוֹ (סי' נח), וְתוֹרַת חַטָּאת (כלל עד ס"ג), מָגֵן אַבְרָהָם (שם) עַיֵּן שָׁם: ד (ז) יִגַּע. דְּשֶׁמָּא יְנַעְנֵעַ אוֹתָהּ: ה (ח) רֹאשׁ הַשָּׁנָה וּבְסָפֵק אִם נוֹלַד בְּיוֹם טוֹב רִאשׁוֹן מֻתָּר אַף בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה. וְאִם חָל רֹאשׁ הַשָּׁנָה בְּיוֹם חֲמִישִׁי וְשִׁישִׁי וְנוֹלְדָה בְּיוֹם חֲמִישִׁי אָסוּר בְּשַׁבָּת. רוֹקֵחַ (סי' ש) וְשֶׁבֱּלֵי לֶקֶט (סי' רמז): ו (ט) הִשְׁכִּים. קֹדֶם

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

ג [ו] דִּלְחָזוּתָא עֲבִיד. עַיֵּן בְּאֵר הַיטֵב וּמַה שֶּׁכָּתַבְנוּ לְעֵיל סִימָן תק"ז (סק"א). וְעַיֵּן בְּמוֹר וּקְצִיעָה שֶׁאִם טָחוּ בָּהּ פְּנֵי הָעוּגָה לְלַבְּנָהּ וְגָרְרוּ (שַׁמְנָהּ) [מִמֶּנָּה] בְּמוֹרַג חָרוּץ וְעָשׂוּ מִמֶּנָּה עִגּוּל הַנַּעֲשֶׂה בְּשֻׁמָּן מֻתָּר דְּהָא אָדֵיל לֵיהּ טַעְמָא וְחָזוּתָא, וְאַף דְּעָבֵיד לְתַקּוֹנֵי קְדֵרָה מֻתָּר כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"ז), וְכָל שֶׁכֵּן בָּזֶה דְּטִיחָה זוֹ לָאו לְתַקֵּן קְדֵרָה הִיא עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּשׁוּ"ת פְּרִי תְּבוּאָה חֵלֶק ב' סִימָן י"א בְּדִין בֵּיצָה שֶׁנּוֹלְדָה בְּיוֹם טוֹב וְנִתְעָרְבָה עִם אֲחֵרוֹת וְלָקְחוּ מֵהַתַּעֲרוֹבוֹת בֵּיצָה וְלִבְּנוּ הַמַּאֲכָל וְלֹא הִסְפִּיק וְלָקְחוּ עוֹד בֵּיצָה אַחַת מֵהַתַּעֲרוֹבוֹת וְנָתְנוּ לְתוֹךְ הַתַּבְשִׁיל, וְהָיָה קְדֵרָה גְּדוֹלָה שֶׁיֵּשׁ בָּהּ שִׁשִּׁים, וְגַם אִם לֹא הָיוּ מְלַבְּנִין רַק בַּבֵּיצָה הַמַּקֶּצָה לְבַד לֹא הָיָה הַלִּבּוּן נִכָּר כְּלָל רַק הֶחָזוּתָא הִיא מַחֲמַת כָּל (הַבֵּיצָה) [הַבֵּיצִים] שֶׁנִּתְּנוּ בַּמַּאֲכָל. וְהֵבִיא דִּבְרֵי (הַתּוֹסָפוֹת) [הַיָּם שֶׁל שְׁלֹמֹה] פֶּרֶק כָּל הַבָּשָׂר (חולין פ"ח) סִימָן פ"ח שֶׁכָּתַב שֶׁנַּעֲשׂוּ כֻּלָּם גּוּף הָאִסּוּר, וְגַם שֶׁיֵּשׁ לָחוּשׁ שֶׁהַבֵּיצָה (הָרְבִיעִית) [הַשְּׁנִיָּה] הָיָה הָאִסּוּר. וְעַיֵּן לְעֵיל בַּטַּ"ז סִימָן שי"ח (ס"ק טו) בְּנִגְמַר עַל יְדֵי הָאִסּוּר, אָסוּר. וּבְאַלִּיָּה רַבָּה (שם ס"ק כד) הִשִּׁיג עָלָיו בָּזֶה, וְגַם שֶׁיֵּשׁ סְפֵק סְפֵיקָא

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

הָיָה בְּמַזִּיד לֹא הָיָה מְהַנֵּי לֵיהּ הַבִּטּוּל אַף דְּהוּא אִסּוּר דְּרַבָּנָן כַּמְבֹאָר בְּיוֹרָה דֵעָה סִימָן צ"ט סָעִיף ו': (ז) הַכֹּל מֻתָּר. בֵּין שֶׁהָיְתָה הַבֵּיצָה שְׁלֵמָה (י) וּקְלוּפָה [דְּאִם לֹא הָיְתָה קְלוּפָה הָיָה מֻתָּר אֲפִלּוּ בִּדְלֵיכָא שִׁשִּׁים כְּנֶגְדָּהּ בֵּין שֶׁנִּתְבַּשֵּׁל עִם בָּשָׂר וְתַבְשִׁיל וּבֵין שֶׁנִּתְבַּשְּׁלָה עִם בֵּיצִים אֲחֵרוֹת, דְּלֹא יָהִיבָא טַעְמָא כְּשֶׁהִיא בִּקְלִפָּתָהּ כַּמְבֹאָר בְּיוֹרָה דֵעָה סִימָן פ"ו (ס"ה)] וּבֵין שֶׁנִּטְרְפָה וְנִתְעָרְבָה עִם הַתַּבְשִׁיל, (יא) דְּהָא דְּקַיְמָא לָן דְּדָבָר שֶׁיֵּשׁ לוֹ מַתִּירִין לֹא בָּטִיל הוּא דַּוְקָא כְּשֶׁהוּא מִין בְּמִינוֹ אֲבָל לֹא זֶה שֶׁהוּא מִין בִּשְׁאֵינוֹ מִינוֹ: (ח) חוּץ מִן הַבֵּיצָה. מַשְׁמַע (יב) שֶׁהַבֵּיצָה עֲדַיִן שְׁלֵמָה וַאֲפִלּוּ הָכִי דַּוְקָא כְּשֶׁנִּתְבַּשְּׁלָה עִם בָּשָׂר שָׁרִי אֲבָל עִם בֵּיצִים אֲחֵרִים אַף שֶׁהוּא מַכִּיר אוֹתָהּ בֵּיצָה מִכָּל מָקוֹם אֲסוּרִים (יג) כָּל הַבֵּיצִים, דְּמִין בְּמִינוֹ הוּא וְלֹא בָּטִיל בְּדָבָר שֶׁיֵּשׁ לוֹ מַתִּירִין. אֲבָל דַּעַת רַמ"א בְּיוֹרָה דֵעָה סִימָן ק"ב סָעִיף ד' בַּהַגָּ"ה דְּכֵיוָן שֶׁהוּא רַק טַעְמוֹ בִּלְבַד וְלֹא מַמָּשׁוֹ שֶׁל אִסּוּר בָּטִיל אֲפִלּוּ בְּדָבָר שֶׁיֵּשׁ לוֹ מַתִּירִין. (יד) וּבִמְקוֹם מְנִיעַת שִׂמְחַת יוֹם טוֹב יֵשׁ לִסְמֹךְ עַל זֶה: (ט) מִידִי דִּלְחָזוּתָא וְטַעְמָא וְכוּ'. הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"ז) מְפָרֵשׁ דְּבָעִינַן דַּוְקָא תַּרְוַיְהוּ חָזוּתָא וְטַעְמָא. אֲבָל בַּשַּׁ"ךְ בְּיוֹרָה דֵעָה סִימָן ק"ב סָעִיף קָטָן ה' ו' וְכֵן בְּבֵאוּר הַגְּרָ"א שָׁם מְפָרְשִׁים דְּהַכַּוָּנָה [א]לְחָזוּתָא אוֹ לְטַעְמָא: (י) לֹא בָּטִיל. דְּנָחְשָׁב עַל יְדֵי זֶה כְּמִין בְּמִינוֹ וְלֹא בָּטִיל בְּדָבָר שֶׁיֵּשׁ לוֹ מַתִּירִין: ד (יא) לִכְפּוֹת עָלֶיהָ וְכוּ'. אֲבָל אָסוּר לִתֵּן תַּחְתֶּיהָ כְּלִי [בְּעֵת שֶׁהַתַּרְנְגֹלֶת מְטִילָתָהּ] שֶׁתִּפֹּל בּוֹ, דַּהֲרֵי הִיא מֻקְצָה וְנִמְצָא מְבַטֵּל עַל יְדֵי זֶה הַכְּלִי מֵהֱיכֵנוֹ [לְעֵיל בְּסִימָן ש"י סָעִיף ו']:

(יב) הַכְּלִי. דְּמָצוּי לְהִתְנַעְנֵעַ הַבֵּיצָה עַל יְדֵי נְגִיעָה כָּל שֶׁהוּא מִפְּנֵי שֶׁהִיא עֲגֻלָּה: ה (יג) מֻתֶּרֶת בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי. הַיְנוּ בְּלֵיל יוֹם טוֹב שֵׁנִי, שֶׁהֲרֵי מִמַּה נַּפְשָׁךְ אֶחָד מֵהֶם הוּא חֹל: (יד) שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה. מִפְּנֵי שֶׁשְּׁנֵי הַיָּמִים הֵם קֹדֶשׁ וּכְיוֹם אֶחָד אָרֹךְ הֵן חֲשׁוּבִים. וּבְסָפֵק אִם נוֹלְדָה בְּיוֹם טוֹב רִאשׁוֹן מֻתָּר אַף בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְכֵן כָּתַב הַכְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה"ט), וְהָעוֹלַת שַׁבָּת (סק"ד) מַחְמִיר: (טו) הַסְּמוּכִים זֶה לָזֶה. בֵּין שֶׁהוּא יוֹם טוֹב אַחַר שַׁבָּת אוֹ שַׁבָּת (טו) אַחַר יוֹם טוֹב: (טז) אֲסוּרָה בָּזֶה. עַד הָעֶרֶב, שֶׁעַל יְדֵי לֵדָה זוֹ נַעֲשֵׂית הַבֵּיצָה מוּכָנֶת לַאֲכִילָה (טז) וְאִם נַתִּירָהּ נִמְצָא שֶׁאֶחָד הֵכִין לַחֲבֵרוֹ וַאֲנַן קַיְמָא לָן דְּאֵין שַׁבָּת מֵכִין לְיוֹם טוֹב וְאֵין יוֹם טוֹב מֵכִין לְשַׁבָּת: (יז) בְּיוֹם רִאשׁוֹן שֵׁנִי. לְאַפּוֹקֵי אִם יוֹם טוֹב הָיָה בְּיוֹם שַׁבָּת קֹדֶשׁ וּבְיוֹם רִאשׁוֹן אָסוּר (יז) בְּיוֹם רִאשׁוֹן אַף שֶׁהוּא יוֹם שֵׁנִי שֶׁל יוֹם טוֹב, דְּשֶׁמָּא הַיּוֹם קֹדֶשׁ: (יח) מֻתָּר בְּיוֹם שֵׁנִי. דְּמִמַּה נַּפְשָׁךְ אִם הַיּוֹם רִאשׁוֹן הָיָה קֹדֶשׁ הַיּוֹם חֹל וְאִם הַיּוֹם קֹדֶשׁ אֶתְמוֹל כְּשֶׁנּוֹלְדָה הָיָה חֹל: (יט) שֶׁל גָּלֻיּוֹת. וּלְאַפּוֹקֵי שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה דִּשְׁנֵיהֶם הֵם כְּיוֹם אֶחָד אָרֹךְ אַף בְּיוֹם שֵׁנִי אָסוּר. וְהוּא הַדִּין אִם חָל רֹאשׁ הַשָּׁנָה בְּיוֹם חֲמִישִׁי וְשִׁשִּׁי וְנוֹלְדָה בְּיוֹם חֲמִישִׁי אָסוּר מֵהַאי טַעְמָא (יח) אַף בְּשַׁבָּת: ו (כ) מֻתֶּרֶת. דְּכֵיוָן שֶׁיָּצְתָה רֻבָּהּ הֲרֵי הִיא כִּילוּדָה: (כא) וּלְמָחָר הִשְׁכִּים. הַיְנוּ (יט) קֹדֶם עֲלוֹת הַשַּׁחַר דְּאִם לְאַחַר כָּךְ תָּלִינַן שֶׁהַיּוֹם יָלְדָה, דְּיָצְתָה רֻבָּהּ וְחָזְרָה לֹא שְׁכִיחַ: (כב) אֵינָהּ יוֹלֶדֶת בַּלַּיְלָה. דְּכָל שֶׁתַּשְׁמִישׁוֹ בַּיּוֹם נוֹלָד רַק בַּיּוֹם וְתַרְנְגוֹל תַּשְׁמִישׁוֹ בַּיּוֹם הוּא. (כ) וְאַף דְּאִם הַתַּרְנְגֹלֶת מִתְחַמֶּמֶת מִן הַקַּרְקַע תּוּכַל לֵילֵד

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ג (י) הַגְּרָ"א, וּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק"ב) עַיֵּן שָׁם [דְּאַף לְדַעַת הָרַמ"א שָׁם בְּיוֹרָה דֵעָה סִימָן פ"ו סָעִיף ו' בַּהַגָּ"ה הָכָא יֵשׁ לְהָקֵל], וְאַלִּיָּה רַבָּה (סק"ג): (יא) פּוֹסְקִים: (יב) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ו): (יג) אֲפִלּוּ כְּשֶׁהֵם עֲדַיִן בִּקְלִפָּתָן כַּמְבֹאָר בְּיוֹרָה דֵעָה סִימָן פ"ו בָּאַחֲרוֹנִים (ש"ך ס"ק טו) עַיֵּן שָׁם: (יד) אַף דְּהַבַּ"ח (ס"ג) וְהַשַּׁ"ךְ (סק"ט) שָׁם חוֹלְקִין עַל הָרַמ"א וּמַחְמִירִין [אַף בִּפְלִיטָה] וְכֵן הַפְּרִי חָדָשׁ מַסְכִּים גַּם כֵּן לְהַחְמִיר וְכַנִּרְאֶה מִצִּיּוּן הַגְּרָ"א שָׁם שֶׁגַּם הוּא מַסְכִּים לְהַשַּׁ"ךְ וְכֵן הַחֶמֶד מֹשֶׁה (ס"ב) בְּסִימָן זֶה מַסְכִּים לְהַשַּׁ"ךְ, מִכָּל מָקוֹם בִּמְקוֹם מְנִיעַת שִׂמְחַת יוֹם טוֹב יֵשׁ לִסְמֹךְ עַל הַכְרָעַת הַמִּנְחַת יַעֲקֹב (כלל עד סק"ח) לְהָקֵל בִּפְלִיטָה [וְלֹא בְּנִמּוֹחַ] וְגַם מַהַטַּ"ז שָׁם (סק"ט) מַשְׁמַע שֶׁסּוֹבֵר כְּהָרַמ"א. שׁוּב מָצָאתִי בְּחָכְמַת אָדָם כְּלָל נ"ג (סכ"א) שֶׁדַּעְתּוֹ גַּם כֵּן לְהָקֵל בִּמְקוֹם צֹרֶךְ גָּדוֹל וְכֵן הַגְּרַ"ז (קו"א סק"ג) מְצַדֵּד גַּם כֵּן לַהֲלָכָה כַּמִּנְחַת יַעֲקֹב הַנַּ"ל וְכֵן בְּפִתְחֵי תְשׁוּבָה שָׁם בְּיוֹרָה דֵעָה (סק"ז) כָּתַב בְּשֵׁם תְּשׁוּבַת פְּנֵי אַרְיֵה (סי' ב) לְהָקֵל עַיֵּן שָׁם, וּבִפְרָט בִּמְקוֹם מְנִיעַת שִׂמְחַת יוֹם טוֹב בְּוַדַּאי אֵין לְהַחְמִיר: ה (טו) פּוֹסְקִים: (טז) עַיֵּן בַּמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"ח) שֶׁהִסְכִּים דְּאַף לְטַעַם זֶה שֶׁל הֲכָנַת לֵדָה אֵינָהּ אֲסוּרָה אֶלָּא מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים וְהִפְלִיא עַל הַיָּם שֶׁל שְׁלֹמֹה (פ"א סי' ג) עַיֵּן שָׁם וְהֵבִיא רְאָיָה מִדִּבְרֵי הָרַמְבַּ"ן בַּמִּלְחָמוֹת (ב:) וּמִן הַחִנּוּךְ (מצוה רחצ) עַיֵּן שָׁם, וְגַם בְּחִדּוּשֵׁי הָרַשְׁבָּ"א (ד. ד"ה רב) מָצָאתִי שֶׁדַּעְתּוֹ דְּאֵינָהּ אֲסוּרָה אֶלָּא מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים. וּמִכָּל מָקוֹם לַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי עֲדַיִן אֵין הַדָּבָר בָּרוּר, דִּלְפִי מַה שֶּׁכָּתַב הַקָּרְבַּן נְתַנְאֵל בְּאוֹת ז' בְּפֶרֶק א' דְּבֵיצָה (סי' א) דַּעַת הָרֹא"ש דְּהוּא מִדְּאוֹרַיְיתָא מִשּׁוּם הֲכָנָה דְּלֵדָה וְגַם בַּמְּאִירִי (ד. ד"ה אתמר) מַשְׁמַע דְּאִם נֹאמַר דְּלֵדָה חֲשִׁיבָא הֲכָנָה, הוּא מִדְּאוֹרַיְיתָא, וְכֵן מַשְׁמַע לִכְאוֹרָה פַּשְׁטִיּוּת הַסּוּגְיָא דְּעַרּוּבִין ל"ח עַמּוּד ב' עַיֵּן שָׁם. אַחַר כָּךְ מָצָאתִי בְּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק"ח) שֶׁהָאֲרִיךְ בְּעִנְיָן זֶה וְכָתַב דְּגַם דַּעַת ר' יְחִיאֵל דְּהוּא דְּאוֹרַיְיתָא, [ב]וְצָרִיךְ עִיּוּן: (יז) פּוֹסְקִים. וְנִרְאֶה לִי דְּאַף רַבֵּנוּ יְרוֹחָם (נתיב טו ח"ה) מוֹדֶה בָּזֶה, וּמַה שֶּׁכָּתַב וְכֵן בְּיוֹם שֵׁנִי אִם הוּא יוֹם טוֹב רְצוֹנוֹ לוֹמַר אִם הַשַּׁבָּת הָיָה גַּם כֵּן יוֹם טוֹב וְנִמְצָא דְּיוֹם שֵׁנִי שֶׁל יוֹם טוֹב חָל בְּיוֹם רִאשׁוֹן, עַיֵּן שָׁם בְּרַבֵּנוּ יְרוֹחָם וְתָבִין שֶׁזֶּהוּ כַּוָּנָתוֹ, וּבָזֶה יוּסַר תְּמִיהַת הַבֵּית יוֹסֵף (ד"ה ומ"ש וביו"ט שני): (יח) דְּהַיְנוּ לְגָמְעָהּ חַיָּה וְאַף לְטַלְטְלָהּ אָסוּר [אַחֲרוֹנִים]: ו (יט) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ט) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (כ) גְּמָרָא (ז.):

ליקוטי דברי הרב: א] וכן כתב השו"ע הרב (ס"ז, ובקו"א סק"ד). **ב]** ובשו"ע הרב (ס"ט) כתב שהאיסור הוא רק מדברי סופרים ולא מדאורייתא.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah